

LJUDSKI GLAS

Glasi „Kmetko-delavske zveze“

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto 72 K, za pol leta 36 K, za četrt leta 18 K, na mesec 6 K; posamezna številka 2 K. — V inostranstvu razmeroma več.

Vse dopise in pošiljke za uredništvo in upravništvo „Ljudskega glasu“, kakor tudi za tajništvo K. D. Z. pošiljajte frankirane na naslov: Ljubljana, poštni predal 168. Poštne proste so le reklamacije. Ustmena poročila: v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/1.

Predlogi

za strankin zbor dne 26. decembra 1921.

Zaupniški zbor krajevne organizacije JSDS v Celju predlaga sledeče predloge:

1. Vsi tisti, ki hočejo imeti in že imajo v stranki JSDS važne javne ali organizacijske funkcije, morajo plačevati progresivni strankin davek. To so: narodni poslanci, oblastni poslanci, občinski župani in odborniki ter vsi odborniki vseh organizacij JSDS in KDZ.

Od zdaj naprej ne more biti nihče izvoljen nikamor, če ni član JSDS ali KDZ, če ne plačuje tega davka.

2. Vsem sklepom strankinega zbora, izvrševalnega odbora in strankinega načelstva se morajo brezpogojno pokoriti vse strankine organizacije. Da se sklepi uveljavijo, ima skrbeti strankino tajništvo. Organizacije ali člani, ki bi se sklepom ne pokorili, so nehali biti člani JSDS in KDZ.

3. Vsi poslanci morajo biti strankinemu tajništvu na razpolago, ravno tako tudi vsi, ki so zmožni in znajo nastopati kot govorniki. Govorniki morajo iti vsepovsod, kamor jih tajništvo pošlje.

4. Novoizvoljenemu strankinemu načelstvu nalaga strankin zbor, da se v prihodnjem letu resno začne pečati z ustanovitvijo in organiziranjem strankine delavske šole.

Ti predlogi so bili sprejeti soglasno od 51 navzočih strankinih zaupnikov.

Franjo Koren, predsednik.

Delegati!

Najvažnejši je red! Če bomo imeli v stranki red, bo dobro tudi vse drugo, ker ne bodo odločevali kričachi. Morebiti se bo oglasil človek, ki je vsega zaupanja vreden, ker je pošten, značajan in priden delavec za socializem, ker tudi vsi vemo, da hoče ljudstvu pomagati.

Oglasil se bo morebiti in bo svetoval, da bodite prizanesljivi, da se usmilite še enkrat tistih zaspanih organizacij, ki stranke celo leto niso hoteli poznati, ki so se pa k nji prigrasile zdaj pred zborom. Govoril bo zanje, češ, verujmo, da so le po naključju spale, da pa dobro mislijo. Mnogo se da govoriti v tem zmislu in lepo se da govoriti posebno o slogi in o spravljivosti.

Toda: Ravno tisti ljudje, ki pred zborom prosijo in se rote, da so dobri socialisti in da zaslužijo, da jih stranka prizna kot take, ravno tisti pojdejo po zboru razlagat prijateljem in neprijateljem, da strankin zbor ni bil pravilno sestavljen, ker so imeli na njem delegatske pravice tudi zastopniki nerednih organizacij.

Zgodilo se je tako! Organizacija, ki je imela na lanskem zboru po milosti 12 de-

legatov namesto 6, torej še enkrat toliko, je letos opetovano izjavila, da lanski strankin zbor ni bil pravilen. Na ta način ne pridemo do reda nikdar, proletariat seveda ne bo neredni stranki zaupal, stranka bo manjša in manjša, delavno ljudstvo pa vedno bolj tepeno. To vse zato, da lezejo posamezniki po delavskih hrbtih do lepih služb ali pa da zadoste svoji častihlepnosti.

Nikar se ne držite tistih, ki obljublajo, ampak vselej le tistih, ki delajo. Tistih, ki so delali, ne tistim, ki pravijo, da bodo delali. —

Za merilo pa vzemite statut. Kdor še zdaj ne pozna toliko statuta, da bi vedel, katere organizacije imajo pravico do delegatov, ta nič ne ve ali pa noče vedeti. Trikrat je bil zbor že sklican po zdaj veljavnem statutu, že pri čitanju teh oklicev bi se bil lahko naučil teh določb. Kdor nič ne ve, je kriv, ker se ne briga, kdor pa ne mara vedeti, je še mnogo bolj kriv, ker ima slabe namene.

Delegati! Varujte si svoje pravice, kajti s tem varujete strankino samostojnost!

Ali smo, ali nas ni?

Izvrševalni odbor je sklenil, da se ima vršiti 26. decembra v Trbovljah strankin zbor. Razumljivo je, da so pričele vse organizacije in vse institucije s pripravami.

Povsod so pričeli sklicavati zborovanja, na katerih se volijo delegati, pregledujejo se obračuni, kontrolni odbori brskajo po knjigah itd., itd. Delovanje se je podvojilo, na strankino tajništvo dežujejo pisma z raznimi vprašanji, predlogi, nasveti, obračuni in drugimi organizacijskimi zadevami. Referentje pripravljajo govore in resolucije, vse je v polnem teku, en sam poziv izvrševalnega odbora, pa se giblje vse, kar socialistično čuti. Na stotine glav razmišlja, kako dobro še zboljšati in slabo odpraviti.

V sredi mnogo obetajočega vrvenja pa pride naenkrat predlog, naj se strankin zbor preloži.

Kaj delo, ki se je v ta namen izvršilo, kaj sklep izvrševalnega odbora — nekomu se ne ljubi delati v svojem krogu vseh teh priprav, pa si hoče pomagati na ta način, da preloži zbor.

Pri tem pa ne misli, da bo oškodoval za pridno delo vse tiste, ki so to, kar se njemu ne ljubi, že izvedli. Zato, da bo njegovi komodnosti ustrezno, naj bo na stotine drugih oškodovanih.

Ako si takole premislimo celo stvar, šele približno vidimo, koliko škode bi nastalo, če bi samo sklepali, teh sklepov pa ne izvedli.

Ta škoda je pa prava malenkost v primeri z ono, ki bi bila povzročena na organizacijski morali in čutu odgovornosti. Kakšen občutek bi imeli člani stranke, ko bi videli, da najprej nekaj sklenemo, potem prekličemo in zopet sklenemo, pa zopet prekličemo? Kdo bi smatral stranko, ki bi se tako igračkala s svojim članstvom, za resno? Otroke ljubimo, vendar ne upoštevamo njihovega mnenja pri važnih odločitvah.

S trudom privzgojena disciplina bi kmalu izginila, če bi ljudstvo videlo mesto resne stranke otročaje, ki sami ne vedo, kaj hočejo. Hočete li z armado otrok premagati močnega nasprotnika?

Če danes nekaj sklenemo in naložimo temu ali onemu, naj to izvede, moramo biti gotovi, da bo to res izvršeno. Če bomo sami na sklepe polagali tako malo važnosti, kako naj jih smatrajo za važne tisti, ki jih ni bilo niti poleg. Vsak, ki bi dobil kako naročilo, bi pač z izvršitvijo čakal, da napravimo kak drug sklep, ki bo prvemu nasprotoval.

Bolje je izvesti slab sklep, kakor z dobrim odlašati. Le na ta način bomo privzgojili resnično demokracijo in resnično ter prostovoljno disciplino. Brez tega pa ne bo niti stranke, kaj še socializem.

Delali bi stranki in njenemu vodstvu krivico, če ne bi omenili, da ni niti en resen človek v stranki niti sekundo razmišljeval o tem, da bi temu predlogu ugodil.

Na vprašanje: „Ali smo, ali nas ni?“ je odgovorila stranka: Smo!

Franz Svetek:

Vsem pravim socialistom.

Nobeno gibanje, ki ne temelji na poštenosti, si med ljudstvom ne pribori zaupanja. Socialistična stranka pa brez zaupanja v masah sploh obstojati ne more. Kako drugače naj si stranka to zaupanje pridobi, če ne bo v njej reda, po katerem bomo imeli vsi enake pravice in vsi enake dolžnosti. Delavci bi ne mogli nikdar zaupati stranki, ki ne polaga svojih računov pravilno izvoljenim delegatom.

Kaj bi nam koristil strankin zbor, ki bi ne bil sklican na podlagi za vse veljavnega statuta? Kakšno odgovornost naj čutijo delegati, ki za stranko niso delali, ki niso nič žrtvovali in ki bi prišli na kongres radi simpatij, ki jih imajo pri tem ali onem voditelju?

Na kongresu naj odločujejo delegati onih organizacij, ki so v teh resnih časih stale na braniku, ki so vzdrževale stranko, ki so se skratka ravnale po

strankinem statutu!

Delavci iz tovarn in vi s polja in gozda! Na delu so ljudje, ki bi hoteli spakedrati strankin statut na ta način, kakor zna večina juristov tolmačiti državne zakone tako, da ščitijo krivce in kaznujejo nedolžne. Tudi v stranki so elementi, ki znajo z raznimi izgovori obiti določbe tako, da so veljavne le za nekatere, dočim za druge niso. Na strankin zbor hočejo utihotapiti delegate nekaterih organizacij, ki ne le da niso pravilno obračunale, temveč so celo leto delovale izven okvirja strankine discipline.

Mesto kazni naj dobe nagrado!

Prepričan sem, da, če se to zgodi, bodo vsi poštení socialisti, posebno pa mladina, izgubili vsako vero v stranko, ter odšli vsak tja, kjer misli, da je več poštenosti.

Stranka bi izgubila vse one, ki so jo v njenih najtežjih časih branili in negovali.

To bi pomenilo konec tiste stranke, ki ima najkrajšnji program in ki edino more pripeljati delavno ljudstvo v boljšo bodočnost.

To se ne sme zgoditi!

Zatorej delegati na strankinem zboru!

Pomagajte onim, ki se bore za red!

Odklonite vse, ki so proti redu, tudi one, ki žele kompromisa med poštenim delom in razdiranjem.

Zmaga naj statut in to brez vseh olajšav!

Zmaga naj stranka!

Zmaga naj socialistična misel!

Socialistična stranka je vaša bodočnost, vam kaže pot iz suženjstva. Socialistična stranka je vaš kruh!

Branite jo!

Kako se prodajajo stranke?

Takole.

G. Žrjav bi hotel, da mu socialistična stranka služi. Javno ne more tega doseči, pač pa lahko tajno. Kupi si človeka z dobro namazanim jezikom, da mu 100.000 kron in mu reče:

Poskrbi, da bodo izvoljeni za delegate tvoji ljudje, ki bodo volili v načelstvo stranke moje in tvoje pristaše.

Ta človek bi plačal za organizacijo tu 10.000 K, tam zopet, potem pa dobil toliko delegatov, koliko bi hotel.

Razumeš, kako bi ti ljudje preglasovali prave delegate?

Stranka bi bila res prodana!

Le red nas reši tega!

Držite se torej reda!

Ivan Cankar.

II.

Proletarec pa nima domovine. Kako more Cankar kot proletarec tako lepo misliti, čutiti in delati za domovino?

Zato, ker Cankarju domovina ni bila tista megla, za katero se skrivajo umazane kupčije, zato ker Cankarju slovensčina ni bila samo past za slovensko govoreče ljudi. Domovina pomeni pri Cankarju pravi njegov dom, dom njegovih trpečih bratov, ki iščejo ž njim vred solnce, čeprav žive globoko v dolini v globeli, kamor nikdar ne posije solnce. Cankar ve, da bo tudi tem proletarcem zasijalo, če se dvignejo iz globeli višje k njemu. Zato jih kliče iz temne globeli, zato jih zbujaja iz spanja in jim kaže pot rešitve. Solnce ima človek v sebi, le zatajiti ga ne sme. Negovati mora njegove žarke, čeprav jih je še tako malo — kolikor toliko jih je pa tudi v najgloblji globeli.

Solnčni žarki so misli. Tudi najbednejši proletarci jih imajo, le izkoriščevalci njihovi so jih zakopali v hlapčevsko trpljenje, v hlapčevsko ponižnost in v hlapčevski obup.

Igračke.

Vlada je razpustila komunistično stranko z edinim namenom, škodovati socialno-demokratski misli. Na prvi pogled se zdi, da je ta trditev neverjetna, kmalu bomo pa spoznali, da je resnična.

Leta 1919 je socialistična misel med ljudstvom v Jugoslaviji že tako napredovala, da smo z gotovostjo pričakovali marsikatero socialne pridobitve v tej novi državi. Naš socializem je še v povojih, izsiliti je imel predvsem svoje predpogoje.

Predvsem je bilo treba skrbeti, da dobe delavci v novi državi politične pravice ter vsaj toliko gospodarskih olajšav, da bodo sploh imeli čas in možnost, razmišljati o socialni krivici, ki se jim godi. Nismo šli v boj za osemurnik zato, da bo delavcu komodnejše, v glavnem smo ga zahtevali zato, ker smo vedeli, da človek, ki dela 12 ali 14 ur na dan, sploh nima drugega v mislih, kakor, kdaj in kako se bo spočil.

S tem smo nameravali zmanjšati tudi brezposelnost, ki je za delavca najhujši bič. Prisili ga, da se še bolj boji zgubiti svojo službo, ter da tako sam znižava vrednost svojega dela.

Ponižuje samega sebe!

Stara je resnica, ki trdi, da oni, ki raznih dobrot ne pozna, si jih tudi ne požel. Ker smo to vedeli, smo se po tem tudi ravnali. Naše geslo je bilo: čim več dobrot bo delavstvo imelo, tem bolj si bo želelo prave in popolne svobode. To svobodo mu pa more prinesiti le socializem. Če smo torej delali za izboljšanje delavčevega življenja, smo delali obenem za socializem.

Naenkrat so se pa pojavili med delavstvom komunisti, ki so trdili, da hočemo delavstvo z „drobtinicami“ speljati s prave poti. Njihovo geslo je bilo: čim slabše se bo delavstvu godilo, tem prej bo revolucija.

Ker so vedeli, da ne pojde nihče, ki je le nekaj slišal o socializmu za njimi, se niso s pravim programom upali na dan. Videli so v nas tiste, ki smo proti njihovemu geslu:

kolikor slabše, toliko bolje

postavili naše staro in preizkušeno geslo:

čim bolje, tem bolje.

Zato so pričeli proti nam gonjo, v kateri so blatili vse, kar je našega, le njihovega programa z našim se niso upali nikdar primerjati. Vedeli so, da če prično z nami stvarno razpravo, bodo podlegli. Dolgo časa jih nismo

mogli prisiliti k stvarnemu razgovoru, vedno so znali s psovki in zavijanjem preprečiti, da delavstvo ni pričelo stvarno razmišljati o tem, kar smo trdili mi.

Zadnje čase se je pa delavstvo že nekoliko naveličalo obljub, fraz in zavijanj, že je izgledalo, da bomo dobili priliko proti komunistom nastopiti z našim programom.

Kakor bi bilo dogovorjeno, je priskočila vlada komunistom na pomoč, razpustila njihove organizacije, jih napravila za mučenike, ter preprečila, da bi jih mi idejno premagali.

Če bi v taki borbi mi dokazali, da je edino naš program dober in da je komunističen program le želja, ki je neizvedljiva, bi šlo vse ono ljudstvo, ki so ga komunisti zapeljali, zopet z nami. Za kapitalizem v Jugoslaviji bi postali časi zopet resnejši. Kapitalizem si pa teh časov ne želi, zato je to preprečil.

Sedaj, ko se bližajo nove volitve in ko potrebujejo kapitalisti zopet nekoliko zmešnjave med delavci, so postali napram komunistom zopet prijaznejši. Izgnani voditelji so dobili dovoljenje, da se smejo vrniti, izdajati smejo list (Delavske novice) itd.

Nam je to prav, komunisti naj nastopijo, mi jih čakamo. Bojimo se le, da jim bodo dovolili njihovo „delovanje“ le toliko časa, dokler bodo kapitalizmu s svojo neumnostjo služili. Ko jih kapitalisti ne bo več potrebovali, jim bodo pa zopet navili ušesa, kakor majhnemu paglavcu. Škoda je le, da pri tem igračkanju trpe delavci in njih družine.

Komunisti imajo svoj list, nihče nas ne more dolžiti, da napadamo neoborožene.

Delajo in zavijajo naj, kakor hočejo in kolikor hočejo, mi jih dolžimo, da so igračka v rokah jugoslovanskega kapitalizma.

Fr. Svetek:

Ime insmer, Napreja!

Nekatere organizacije bodo strankinemu zboru stavile predlog, naj se našemu dnevniku spremeni ime. Ne bavili bi se s tem predlogom, če bi nam ne razkrival popolnoma napačnega mišljenja nekaterih sodrugov. Večinoma vsi, ki žele te spremembe, utemeljujejo svoj predlog s tem, da se je „Naprej“ v ostrem protikomunističnem boju pri masi precej diskreditiral. Z drugimi besedami povedano, loviti hočejo mase, predvsem komuniste.

Najprej je treba povedati, da tudi pod drugim imenom list ne bo pridobil niti enega

Hlapčevske misli niso več misli, samo prošnje so, udane prošnje, naj bič ne udarja tako močno, ali pa prošnje, naj ljubi Bog pomaga prenašati te udarce udano, da bo vsaj po smrti življenje lepše.

Ker Cankar ve, da se dajo te hlapčevske misli izpremeniti v svobodne misli samo z lastnim naporom teh hlapcev, zato piše tako, kakor piše. Pove samo tisto, kar mora, pove pa tako, da nihče ne razume, če ne zna zbrati svojih žarkov, če ne zna osvetliti Cankarjevih besed z lastno lučjo svojih misli.

Če torej Cankarja ne razumeš, ni kriv tega Cankar, temveč ti, ti sam. Bos si, vaje nisi dobrih, močnih čevljev, pa hodiš nerodno v njih. Zato se jih braniš, ne zato, ker so slabo narejeni! Potrudi se! Obuj jih najprej za doma, za pol ure. Drugič pojde že za celo uro, končno boš hodil ves dan v njih in prijetno ti bo!

V domovini je bilo nekaj toplo poletje. Takrat ni bilo treba čevljev nikomur, bos so hodili vsi, gospodarji in hlapci. Toda gospodarji so se polakomili polja in gozda, pregnali so male obrtnike in z nakupičenimi bogastvi so zgradili velikaška podjetja,

kamor so spravili vso toploto. Nastala je zima. Vsem je zdaj treba čevljev, gorje mu, kdor hodi bos!

Gospodarji so takoj začeli nositi čevlje, tuje čevlje z žameta in mehkega usnja. Če so jih vsak teden par raztrgali, nič ne de, kupili so si novih, saj plačali so hlapci s svojim delom! Hlapci pa takih čevljev niso mogli nositi — v celém letu bi si komaj zaslužili za en par, treba bi jih bilo pa 52 parov na leto, še več, ker hlapci morajo delati na trdi zemlji, ne sedeti v kočijah in stopati po mehkih preprogah.

Zato je začel Cankar delati poštene trdne čevlje, ki so porabni za trdno življenje. Če je tvoja noga razhojena, če je od ostrega kamenja ranjena in razorana, če je od ozeblin zabuhla — gotovo te boli, če obuješ take čevlje. Toda veruj Cankarju, da je to le v začetku težko! Veruj mu, da je tvoja noga bolj vredna dobrih čevljev nego gospodarjeva, veruj mu, da te v njih ne bo več tako zeblo, da te kamenje ne bo tako rezalo, veruj, da boš v takih čevljih lahko trdno stopal, veruj, da ti bo tudi duša postala ponosnejša, veruj, da boš sploh prenehal biti hlapec, suženj in žival ter da boš postal svoboden proletarec-človek.

naročnika, ki se z našim programom ne strinja. Komunistična organizacija ima sicer slab aparat (dobrega sploh še ni nikdar imela), vendar toliko vezi imajo njeni člani med seboj, da bodo najkasneje v 14 dneh vsi vedeli, da je „Naprej“ spremenil svoje ime.

Lahko si mislimo, kako bo kak povprečen komunističen agitator to novico razširjal. Trdil bo, da spreminjamo ime, ker so „krivice“, ki smo jih storili nad delavstvom, že tako očite, da smo prisiljeni nataktniti si drugačno „krinko“. Nerazsodnejši mu bodo verjeli, onim pa, ki res čitajo, je pa itak le vsebina merodajna.

Kaj je zakrivil „Naprej“ slabega?

Ko je drl slovenski proletarijat v gotov propad, je možko stopil predenj ter mu krepko zaklical: sodrug! pot, po kateri hočete, pelje v nesrečo, socializem niso sanje in ne smejo biti sanje!

Pri tem je zgubil marsikaterega naročnika, njegovo finančno stanje je bilo opasno omajano, vendar je preprečil marsikatero nedolžno žrtev in rešil proletarijatu marsikatero posojanko. Vsak dan se bolj kaže, kako pravilno je bilo njegovo stališče. Vse dobrote, ki so nastale vsled tega odločnega nastopa, bo pa pokazala šele zgodovina.

Počasi okreva proletarijat od težke bolezni, vendar je že precejšnje število onih, ki so uvideli, da je treba napake spoznati in jih odpravljati. Ne mala zasluga za to gre „Napreju“.

Sedaj, ko je največja nevarnost premagana, ko bi bilo treba, da zacelimo lastne rane, naj se pa stisnemo v kot in prosimo milodarov?

Predlagam, da se spremeni ime „Naprej“ tako, da bo zapisano „Dvakrat Naprej“. Mesto, da premišljujemo, kako bi pridobili komuniste nazaj v stranko, naučimo rajši socializma tiste, ki so v stranki ostali. Pri volitvah je dobila stranka 30 tisoč glasov. „Naprej“ ima pa komaj par tisoč naročnikov. Razširimo ga najprej med lastne somišljenike, do takas bo pa razvoj tudi komunistom pokazal, kje je njihovo mesto.

Drugo je seveda vprašanje, kako bomo uredili naš dnevnik tako, da bo odgovarjal velikim zahtevam današnjega časa. Mnogo jih je, ki z dosedanjjo smerjo lista niso zadovoljni. Jaz tudi nisem, vendar mislim, da je tudi pri tem vprašanju treba soditi trezno. Tudi o tej stvari mora biti kritika stvarna in ustvarjajoča.

Glede tehnične uredbe lista je treba povedati, da je juha brez mesa neokusna. Uredniški in upravniški aparat je mnogo premajhen. Pri današnjem številu naročnikov je pa finančno stanje tako, da še te moči, ki jih imamo, komaj plačujemo. Če bomo na zboru sklenili, da se mora list vsebinsko izboljšati, bomo morali obenem skrbeti za izboljšanje njegovega finančnega stanja.

Ko si bomo poiskali teh virov, bo pa treba povedati, da mora list biti pisan predvsem v duhu statuta in sklepov strankinih zborov. Izvrševalni odbor, načelstvo in tajništvo, ki so poklicani čuvati strankin statut in dolžni po najboljši moči izvršiti sklepe strankinih zborov, morajo brezpogojno imeti neomejen vpliv na smer lista.

Tega do sedaj ni bilo. Prav mnogokrat se je uredništvo branilo pisati to, kar je izvrševalni odbor sklenil. Navajam le par slučajev, ne za to, da bi komu škodoval, temveč zato, da se v bodoče ne bodo ponavljale take samolastne kršitve strankine discipline.

Izvrševalni odbor, torej vrhovna oblast v stranki razen strankinega zbora, je sklenil, da

se ima pred zborom v listu otvoriti odkrito-srčna javna razprava. Vem gotovo, da je bilo poslanih več tozadevnih člankov, pa uredništvo niti enega ni objavilo. Ne vem, kakšen vzrok ima uredništvo, da se tako daleč izpozablja, zdi se mi pa, da namenoma uvaja mrtvilo, ker hoče pomen sklepov strankinega zbora čimbolj zmanjšati. Kajti izvestna klikica v Ljubljani, ki je vse storila, da izpodkoplje strankino disciplino, se boji obsodbe zbora, zato bi rada strankin zbor odložila za toliko časa, da bo njen namen dosežen. Uredništvo lista pa se po drugi strani s trdovratnim molkom bori tudi proti suvereniteti strankinega zbora. Istotako je uredništvo ves čas podpiralo ljubljansko kliko, ki je zavestno kršila strankino disciplino. Tako daleč je zabredlo v tem, da ni hotelo priobčiti niti tozadevnih sklepov izvrševalnega odbora! Pa ne samo to, temveč je uredništvo ob priliki sklicevanja občnega zbora ljubljanske organizacije priobčilo konkurenčno vabilo dveh posameznikov, ki sta proti izrecnemu sklepu načelstva sklicala občni zbor za en dan kasneje, kakor je bilo to odločeno od organov poverjenih od načelstva stranke. Prepričan sem, da bo strankin zbor enkrat za vselej uredil te razmere.

Glede smeri lista naj še povem, da bi bil mnogo zadovoljnejši, če bi zastopal „Naprej“ smer večine, vkljub temu, če bi se n. pr. jaz s to večino ne strinjal. Do sedaj pa list smeri sploh ni imel, padal je iz skrajnosti v skrajnost, enkrat je bil pisan desničarski, da je bilo marsikoga sram, drugič je bil pa tako radikalno krvav, da nas je bilo strah. Le malokdaj je imel srečo, da je zastopal pot, po kateri je stranka precej konsekvantno hodila. Slabe smeri pa ni krivo le uredništvo, temveč tudi izvrševalni odbor, načelstvo in tajništvo, ki ni dosti strogo nastopalo.

Kaj hočemo?! Naprej!

Socializem je podoben otrokom, ki so se igrali z bombami, pa jih je oče zapazil in jim ves v strahu vzel bombe. Seveda so otroci zajokali, vendar bomb niso dobili nazaj.

Očetu je bilo pa hudo. Kupil jim je žoge. Toda otroci se niso hoteli igrati z njimi, zahtevali so bombe. Oče si ni znal pomagati, z otroki se ni hotel mnogo ukvarjati, pa je šel in kupil bombam podobne lesene kroglice in jih dal otrokom, rekoč: Ker ste tako divji, nate, pa se igrajte z bombami!

Slab oče in slabi otroci! Oče mora otrokam dopovedati, kaj so bombe, če ni drugače, jim mora tudi pokazati, kaj bombe lahko povzročijo, če še to ne pomaga, mora otroke vzeti v strah. Otroci pa morajo očeta poslušati, kadar jim razlaga, ne pa trmasto se cimeriti in v enomer ponavljati svoje otroške zahteve.

Ta svetopisemska primera nam je vselej pred očmi, kadar slišimo predlagati, naj se izpremeni ime naše stranke ter njenega dnevnika „Napreja“.

Slabi socialistični očetje bi bili tisti voditelji, ki bi hoteli otrokom lagati, da jim ponujajo bombe, kadar gre za lesene kroglice! Slabi socialistični otroci bi bili tisti, ki bi bili tako trmasti, slaba stranka bi bila tista, kjer bi voditelji stali napram članom v očetovskem razmerju!

Socialistična politična stranka se ne sme skladati iz otrok. Samo zavedni sodrug naj bodo člani! Tem pa ni treba lagati,

ni jih treba voditi za nos, niti se ne smejo dati voditi.

Sploh mora socializem sloneti le na resnici!

Niti stranka, niti njen list ni zagrešil ničesar. Zagrešili so ljudje, ki so stranko in njen list imeli v rokah, zagrešile so razmere, ki so bile močnejše nego razdruženi proletarijat, zakrivil je kapitalizem s svojimi hlapci, ki je delavstvo hujškal, zakrivilo je delavstvo, ki se je dalo nahujskati.

Kdo bo sodil? Kdo je tako čist in prost vsake zmote, da bi imel pravico kazati na druge? Ali ni že skrajni čas pustiti preteklost na stran in začeti delati za prihodnost?!

Po katerem programu? To je vprašanje! Pa ne od danes, to je staro vprašanje. „Naprejev“ prednik „Zarja“ je prinašala n. pr. l. 1911. socialen roman „Mati“ od Maksima Gorkega. Če bi bili naši ubogi komunisti čitali vsaj to, bi ne bili mogli biti nikdar tako nerodni! Tako so se pa držali čistega marksizma, čeprav Marksa niti čitali niso, razen kakkega stavka na lepakih, ki so ga pa seveda tudi napačno razumeli. „Proletarci, vseh dežela, združite se!“ Prav lepo in pravilno — pa vendar se ne bomo združevali niti z mežnarji, niti z vojaki, še manj pa s policisti, čeprav vemo, da so tudi ti tepeni in izkoriščani! Zavednost je potrebna, brez nje ni razrednega boja!

Zavednost pa ne najdeš niti v gostilni, niti doma za pečjo. Treba se je organizirati, ne le zato, da nas bo več in da bomo močnejši, temveč posebno zato, da bomo drug drugega izpopolnjevali, ker vemo, da smo vsestransko potrebni izpopolnitve!

Vidite, prijatelji od leve in od desne, tega na Slovenskem nismo nikdar hoteli razumeti. V najboljšem slučaju smo se držali socializma zaradi svobode, ker smo si jo razlagali tako, da nam je kot socialistom vse dovoljeno! Svoboda! — pa smo se smeli opijaniti, kadarkoli se nam je zahotelo. Svoboda! — pa smo smeli pustiti delo in bežati za ženskim krilom. Svoboda! — pa smo živeli na tuje stroške, češ, lastnina je tatvina! Svoboda nam je služila za vse, vse citate smo razumeli tako, kakor je bilo za nas prav. Za koliko smo se razlikovali od liberalcev?

To se je pokazalo posebno pri razkolu. Velikanska večina je sodila vse le po osebah, pa še teh ni poznala dovolj, da bi ji mogla pravilno ceniti. Zato je tudi tako cinala, zato imamo tudi še danes toliko čakalcev, ki še ne vedo, kam pojde masa, poguma pa nimajo hoditi pred maso! Če bi odločevali programi, bi tega ne bilo! Spoznajte torej najprej programe, potem se odločite za najboljšega in vstopite v tisto stranko, ki si ga je napisala na svoj prapor. Ostanite ji pa zvesti zaradi programa, čeprav vam ta ali ona oseba ni všeč. Delajte, vaše delo bo popravilo napake in odstranilo nepravde osebe, vaše delo bo pomagalo programu do zmage.

Če se bomo tega držali, nam ne bo treba ustanavljati vsak dan novih strank. Kaj nas brigajo ljudje z drugimi programi? Kaj nas brigajo Žerjavovi plačanci? **Hodimo svojo pot!** „Naprej“ je krasno ime proletarskega dnevnika. Hodimo vedno naprej! Podnaslov pa bo itak dobil drug, ker bodo prav gotovo v kratkem vse tri proletarske stranke v Jugoslaviji, ki zastopajo razredni boj, zedinjene pod novim skupnim imenom. To stranko bomo z združenimi močmi ohranili pred tujimi vplivi in od zgoraj, ker bo

močna, i od spodaj, ker bo idejno dosledna. Ne bomo lovili ljudi, proletariat se bo sam pridružil tej stranki, ko bo uvidel, da je v njej njegova rešitev.

To je pot, po kateri se ustanavljajo idejno močne stranke delavnega ljudstva. Če bi pa na kak meglen program združili vse, kar leze ino gre, bi imeli v par mesecih lahko nov razkol.

Zvonimir Bernot.

Emancipacija delavstva.

Kdor je kaj poduhal k socializmu, ve, da je prepričanje predpogoj in glavna zahteva. Toda ni vse! Če bi bilo prepričanje vse, bi ne bilo treba nikakih organizacij! Le naivni komunisti so tako mislili in upali, da so tudi vojaki „prepričani“, saj so tudi oni sami delavci, naši bratje, ki iz „prepričanja“ ne bodo streljali na nas. Izkušnja je te ljudi poučila, da ni tako!

V cerkvi je tudi prepričanje vse. Toda dobro vam je znano, da imajo versko prepričanje samo ovčice, ki plačujejo, ne pa pastirji, ki vladajo.

Če bi se poznalo prepričanje na nos! Ali pa, če bi vsakemu prepričancu zrastle na čelu neizbrisne črke JSDS — — — ker tega ni, vam zatrjuje danes lahko tudi vsak JDSarski uradnik, da je socialist in zabavlja prav odločno na kapitalistični sistem. Cankar je pisal o prepričanju v obliki knjige: v trdih in mehkih platnicah, z zlato ali drugo obrezo in brez obreze, broširano je lahko ali pa tudi le samo na listkih. Napisal je tudi „Hlapce“ in kdor jih je čital, ve, da je prepričanje vse in nič.

Prepričanje je treba pokazati. Pa ne samo takrat, ko se to izplača, temveč tudi takrat, ko to škoduje. Če je komu težko pokazati ga — veseli nas, da je naš somišljenik, **toda odločeval pri nas ne bo!** Socialisti ne sovražimo ljudi, ki niso organizirani, ker vemo, kaj je ljubi kruhek, in vemo, da ga je že marsikdo izgubil zaradi svojega prepričanja — toda prav prijateljsko moramo takim odvisnim ali strahopetnim ljudem povedati, da nimajo pravice odločevati v naši stranki.

Organizirani pa morajo biti tudi zato, da plačajo. Če hoče biti stranka neodvisna, se mora sama vzdrževati, niti sprejemati ne sme denarja, če ne ve odkod prihaja — kdor pa ne mara za stranko prispevati, ker ni zadovoljen z njo, ta naj v stranki dela na to, da se izpremeni, ne sme ji pa odreči prispevkov, če hoče ostati politično organiziran. Drugače je podoben tistim pastirjem v cerkvi ali v socializmu, ki so pripravljani **samo vladati**, ki žrtvujejo „vse za stranko“ le tako dolgo, dokler stranka tako pleše, kakor oni hočejo.

Socialistična stranka **ne mara** takih ljudi, pa četudi so najzmožnejši! Posebno pa jih ne mara, če so zmožni tako, kakor tisti bivši socialist, ki je prevel v slovenščino „Vladarja“, ki ga je spisal tisti prefrigani in podli Lah, čigar ime znači vsemu svetu najumaznejšo diplomacijo, to je **ma-kiavelizem!**

Posebno odločno pa odklanjamo take ljudi takrat, če imajo denar in lepe službe, pa ne plačajo stranki, kar ji gre. Neumno je zaradi tega očitati stranki, da presoja vse po denarju. Stranka denar **potrebuje** in odkod naj ga sicer vzame? Po denarju pa meri stranka tudi prepričanje in če smo ponovno objavljali strankine sklepe o progressivnem davku, smo vedeli, da uvajamo s tem stranko iz anarhije in avtokratstva na pot poštenega dela. Mnogi so se nam smejali in očitali „idealizem“, češ v vsaki stranki so pošteni in nepošteni ljudje. Da, toda nikakor ni potrebno, da bi socialistično stranko vladali nepošteni ljudje. Za nepoštene v socialnem pomenu pa smatramo tiste, ki so si potem delavskih organizacij priborili službe za 10.000 in 15.000 K mesečnih dohodkov, pa hočejo še vedno plačevati samo 2 K mesečno ali pa še teh ne,

češ, prepričanje je vse, sklepi in formalnosti pa nič.

V tem oziru bo strankin zbor napravil red. Čeprav so mnogi hoteli strankino tajništvo onemogočiti — vendar je na Slovenskem toliko prepričanih socialistov, da to tajništvo živi in dela, in da ima vse zapisano, kaj kdo dela in koliko plača in tudi **kdaj kdo plača**. Vedeli bomo, kdo je pomagal stranki iz blata pri razdoru in kdo se bo spomnil na prispevke šele takrat, ko bo že videl, da se **izplača!**

Iz stranke.

Vsem našim članom in naročnikom želi vesele božične praznike uredništvo in upravnništvo „Ljudskega glasu“ enakotudi centralno tajništvo JSDS in KDZ.

Ta nam županil ne bo!

G. Franc Zupanc, tajnik Samostojne strokovne delavske Unije v Ljubljani, razpošilja že take grožnje:

Vašo okrožnico sprejeli nazaj. Pošljamo vam jo ponovno kakor tudi pravila. Prosim vas, da oboje pazljivo prečitata. Skrbite za sestanek, na katerega vam pošljemo predavatelja iz Ljubljane. Ne mislite, da delavstvo ne izve za SSDU, toda takrat vam gorje, ko farbate ljudi.

Toliko v pojasnilo.

Pozdravljamo vas s proletarskim pozdravom!

Tam, kjer ne marajo Žerjavovih okrožnic, podpisanih od komunisti Curhaleka in kruhoborca Zupanca, tam dobivajo takele grožnje ob enem s proletarskim pozdravom! Uboji proletarec — liberalni minister dr. Žerjav!

Gospod Zupanc naj si pa zapomni, da kdor ima maslo na glavi, naj ne hodi na solnce. — Nikar naj g. Zupanc ne misli, da ve samo naše tajništvo, česa je zmožen, poznajo ga tudi drugod. Delavno ljudstvo se danes od „koritarjev“ ne da več voditi za nos. Zamanj vabi v imenu SSDU naše organizacije. Naši člani se zavedajo, da ne bo nihče, ki hoče delavnemu ljudstvu dobro, iskal stranske poti, temveč vedno popravljal napake v lastnih vrstah. Vsak zaveden član ve, da ne bo noben pošteni cepil delavskih vrst in tako onemogočil pravi razvoj delavskega pokreta.

Vse zaupnike in organizacije pozivljamo, da pošiljajo vse okrožnice, vse dopise, pravila itd., ki jih razpošilja SSDU, nam, da razkrinkamo to dr. Žerjavovo klico.

G. Zupanca pa bomo, če ne bo prenehal, še bližje očrtali. Ta nam županil ne bo!

Centralno tajništvo JSDS in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168.

Zgornja Šiška. Seja odbora in zaupnikov Kmetsko-delavske zveze se vrši v sredo, dne 28. t. m., v gostilni pri Kamniti mizi ob 8. uri zvečer. Zaupniki naj ta dan odračunajo blagajniku tudi nabrane prispevke. Točna udeležba dolžnost. Predsednik.

Poljane nad Škofjo Loko. Krajevna organizacija KDZ v Poljanah sklene svoj redni občni zbor na dan Sv. Štefana (26. decembra) po prvi maši ob pol 8. uri pri sodrugu M. Demšarju v Poljanah. Dnevni red: 1. Poročilo odbora o poslovanju v preteklem letu. 2. Načrt nadaljnjega delovanja. 3. Vpisovanje novih članov. 4. Raznoterosti. 5. Volitev novega odbora.

Dolžnost vseh sodrugov je, da se obnega zbora polnoštevilno udeležijo in pripeljejo s seboj vse svoje znanee, ki razumejo ali hočejo spoznati kakšen pomen ima organizacija za delavsko ljudstvo. Odbor.

Ljubno. II. redni občni zbor krajevne organizacije KDZ v Ljubnem se bo vršil dne 1. januarja 1922. Dnevni red: 1. Poročilo odbora o delovanju organizacije v preteklem letu. 2. Občinska in agrarna politika. 3. Delavska izobrazba. 4. Cankarjeva proslava. 5. Slučajnosti. 6. Volitev novega odbora.

Na ta občni zbor vabimo tudi klub naših občinskih odbornikov, posebno pa župana, da nam pojasni gospodarski položaj občine in njegovo lastno delovanje. Odbor.

Dopisi.

Oplotnica. G. kaplan (ime povemo drugič), katehet ljudske šole v Čadramu, je bil en dan pred kratkim zelo slabe volje. V šoli je namreč pregledoval, v kakšen papir imajo otroci ovite svoje katekizme. K nesreči je našel, da so imeli nekateri ovitke iz socialističnih časopisov. Zglašal se je nad tem, češ, da tak papir svete knjige onečaščuje. G. kaplan pač želi, da bi čitalo ljudstvo samo orlovске fraze. G. kaplan bi pa moral pred vsem skrbeti, da zadosti svojim šolskim dolžnostim, politika ne spada v ta okvir. Zakaj mu ravno socialistično časopisje ni všeč. Zato, ker g. kaplan z njemu enakimi dobro ve, da branimo socialisti pravico in resnico in da smo tudi vedno pripravljeni poudarjati, da današnji duhovniki niso namestniki Kristusa. G. kaplana, kdo ga pozna, kadar stopi v orlovskem kroju na konja. Vzemimo dogodke pri veselicah in ženitbah. Politika, ki jo uganjajo o volitvah presega vse meje. Pri zadnjih državnozbornih volitvah so sedeli g. kaplan in razni drugi prijatelji našega župana cele noči pri dobri jedi in pijači in pridno so iskali v volilnem imeniku ljudi, ki so se jim zdeli sumljivi, ter jih kratko črtali.

Kristusovi namestniki ne bi smeli delati tako. Kristusovi namestniki bi se morali boriti za pravico in ne pri v obilju zagrneni mizi prikrajševati jim še to malo svobode, da bi smeli prosto voliti svoje javne zastopnike. Saj bi duhovnike vse ljudstvo volilo, če bi res delali ti pristaši SLS za blagor revnih slojev, toda malo jih je med temi, ki tako mislijo. Poglejmo samo dr. Korošca, ki je na shodu županske zveze v Celju poudarjal, da je treba delavstvu pomagati. Mesec dni pozneje je pa izjavil, da je ministrstvo za socialno politiko nepotrebno. Če se spomnimo železničarskega štrajka, imamo zopet nov dokaz, kako je Kristusov namestnik dr. Korošec, takratni železniški minister, delavcem pomagal. — (Zaloška cesta.) Kadar nima moči, tedaj ga je sam med, kadar pa isto ima, pa pusti bič občutiti. Mnogo boljše bi bilo in že nujno potrebno, da opustijo duhovniki politično izrabljanje v šoli in v cerkvi, ter da posvetijo svoje delo pravi vzgoji ljudstva in ne taki umazani politiki. Potem jih tudi ljudstvo ne bo sovražilo.

Nova cerkev. V četrtek dne 8. decembra 1921 se je vršil v Novi cerkvi v gostilni gosp. župana Lešnika dobro obiskan shod KDZ.

Sodrugi Senegačnik odprl shod in poda besedo sodrugu Čebularju iz Celja. Govornik je nemoteno govoril nad eno uro in je tamošnjemu ljudstvu pojasnil mnogo stvari, ki so bile z velikim zanimanjem vzete na znanje. Govorila je tudi sodružica Ajdiškova iz Celja. H koncu njenega govora se je oglašil k besedi gospod župan, pripadnik samostojnežev, ki je v začetku samo čveknil, h koncu pa bil vendar toliko zmožen, da je začel napadati socialne demokrate z raznimi demagoškimi izrazi, ki so pri samostojnežih v navadi. Toda žal je žel prav malo zanimanja. Če ne bi bil kmalo končal, bi bil ostal sam. Navzoči so se začeli odstranjevati iz dvorane. Vse eno mu je s. Čebular pošteno odgovoril, tako da je gospod Samostojnež odnesel dolg nos. Zdaj je ljudstvo videlo, kakšnega župana ima. Gosp. župan si bo pa tudi za prihodnjic zapomnil in ne bo predbacival socialistom grehe, ki jih je zakrivil njih minister Pucelj.

Delavno ljudstvo na plan!

Ljubno. Rimski klerikalizem in svetovni kapitalizem. Klerikalec vedno odrihajo po kapitalistih, posebno po židovskih in liberalnih, ne povejo pa, da se nahajajo ravno v klerikalnih vrstah največji kapitalisti, tako n. pr. škofje, prelati itd. Kaj pa dr. Šušteršič? Seveda se ti gospodje kregajo čez kapitaliste samo na videz nezavedni in nerazsodni tercijalski družbi. Zakaj ne pove ta poštena gospoda, kje in na kak način so pridobili škofje, prelati in samostani svoje ogromno premoženje in kako se njih bogastvo strinja z ustanoviteljem svete vere — Kristusom, ki je moral hoditi bos čez vedo, pa oala jahati in na goli slami spat, med tem ko se vozije in na goli slami spat, med tem ko se vozije naši Kristusovi namestniki v bogato opremljenih kočijah in v največjem razkošju živijo. Pa saj je dovolj, da ubogim ljudem napovedujejo post sami ni treba, da se teh zapovedi drže. Na Veliki petek uživajo ribe samo za izpremembe, ker so drugega mesa in dobrih jedi že naveličani. Drugim pravijo: vse, kar imate, razdelite med uboge, vzemite križe na svoje rame in pojdite

za Kristusom. Sami pa ne razdelijo bogatih cerkvenih posestev, ne mastne bere, temveč zahtevajo pa vedno večje plače, bere in štolnine. Nihče ne ve, kam gre ta denar, vedno pobirajo, kadar že ne vedo več, kaj bi ljudstvu rekli, začnejo pobirati za zvonove. Revez mora prispevati, če hoče priti v nebesa. Cerkevno posestvo se pa množi, revno ljudstvo si odrta košček kruha iz ust in da za zvonove. Duhovniki pa nimajo toliko ljubezni do bližnjega, da bi dali iz svojih gozdov drv revnemu ljudstvu, ki zmrzuje, dasi so, pravzaprav tudi vsa cerkvena posestva last ljudstva samega. Gladujoče vidijo duhovniki samo z besedami. Pomagati jim pa ne marajo.

To je znak krščanske ljubezni. Nerazsodno maso farbat, sami si pa žep polniti.

Vurberg pri Ptuj. Potrebno je, da zve tudi širša javnost o žalostnem stanju kmetijskega delavstva tistih krajev, kjer pašuje Kmetiska zveza s svojo nesrečno pastorko Viničarsko zvezo. Razmere kriče po preustrojitvi, sicer bo viničar, bajtar in drugi delavec prišel v prepad. Evo vam sliko naših razmer. Brema, ki ga nosi kmetijsko delavstvo pri nas, je neznosno. Nekoliko srečnejši smo delavci, ki imamo svoj dom v bližini mesta Ptuja in zahajamo tja na delo in smo tesno organizirani, vsi drugi, katerih šteje občina na stotine, so usmiljenja vredni reveži, ker se borijo za vsakdanji najskromnejši kruh in na nabavo obleke niti misliti ne smemo. Pri kmetih, grajščakih in posestnikih — vojnih dobičkarjih ni mogoče živeti, ker jim ne dajo primerne zasluzke za neznosno draginjo.

Vsi delodajalci kričijo v svet, da ne morejo izhajati, ker se jim je davek deset- do dvajsetkrat povečal, delavcem pa ni nikdar dovolj.

Ubogi delavec, ki je delal pred vojno pri kmetih, ki še niso bili tako udinjanji K. Z., so dali živeti ubogemu kmetiskemu delavcu in mu plačali 40—50 vin. dnevno poleg hrane, danes mu plača v najboljših slučajih 10 kron. Grajščaki in meščanski kapitalisti so plačevali pri deri 60—80 vin., zraven tega so dali delavcu nekaj drv in košček zemljišča za najnujnejše življenske potrebe. Danes pa plačujejo ti krvosenci blagoslovljeni od škodoželjnega duha delavce pri deri s 6—10 K dnevno. Poglejmo, kako prodajajo ti laži-prijatelji kmetijskega delavstva svoje pridelke? Vino po 20—30 K, predvojno po 20—30 vin., jabolka sedaj po 10—14 K, poprej 6—10 vin., pšenico sedaj po 12—14 K, poprej po 30 vin., ravno v istem razmerju so povečali voznino.

Kdor zna količjak računati, naj zdaj preračuna, kolikratno so povečali naši plemeniti in neplemeniti delodajalci cene svojih pridelkov. Kdor bo to storil, bo tudi kmalo spoznal, kako se godi pri nas kmetijskemu delavcu.

Mislimo, da takšnega izkoriščenja ubogega ljudstva ni daleč okrog v naši domovini. — Če se delavec ali viničar pritoži, mu rčee naš krščanski kmet ravnotako kakor malomeščanski vinogradnik in za svoj žep skrbni grajščinski upravitelj: Idi, saj lahko odideš! Dobro vedo, da z družino ne more oditi tja, kjer bi našel boljši zaslužek, ker radi splošnega pomanjkanja stanovanj je težko dobiti strehe.

Narodne poslance, zlasti one, ki so za to postavljeni, pozivamo, da pridejo med nas, da se prepričajo o naših razmerah in da podučijo one, ki so šli na limanice klerikalni Kmetiki in viničarski zvezi in ki zdaj obupno iščejo pomoči drugod. Poslanci, vprašajte zastopnike agrarne reforme, ki so izdali naredbo, da dobimo iz grajščinskih gozdov po 8 m³ drv po primerni ceni, zakaj se to ne izvrši, zdaj v največji zimi, ko mora ljudstvo gladno še zmrzavati. Razdrapano obleka, na pol prazni želodec, pa še povrhu mrzlo stanovanje nas pač ne bo navdušilo za one politične stranke, ki jim je vseeno, ali se v narodni skupščini kaj dela ali ne.

Politični pregled.

Evropa, ki si navzlic kupičenju kapitala in mrzličnemu oboroževanju ne more pomagati z blata, se je v bolestnem zaupanju ozirala na Ameriko, da jo izvleče iz zadrege. Pojavile so se vesti, da bodo Zedinjene države črtale vse dolgove, katere imajo pri njej evropske države. Sedaj pa prihajajo kar naenkrat iz Amerike vesti, da Amerikancem niti na um ne pride kaj takega. Zopet lep memento za Evropo!

Na washingtonski konferenci se rešuje kitajsko-japonsko vprašanje dalje. Amerika se

poteguje za Japonsko, ker si obeta od nje več dobička kakor od Kitajske. Najkočljivejšo točko pogajanj tvori šantunska železnica, ker se Japonska noče odpovedati kontrole nad to progo.

Glede tonaže velikih bojnih ladij so se štiri zainteresirane države v načelu sporazumele. — Kako bodo ta načela izvrševale, bomo šele videli.

Sporazum med Anglijo in Irsko sta odobrili obe angleški zbornici. Irski parlament o tem še razpravlja in se nič ne ve, kaj sklene.

V Londonu se vrše posvetovanja med angleškim in francoskim ministrskim predsednikom. Prišla sta do tega, da je v interesu miru v Evropi potrebno, da zniža Francija svojo armado, da se Nemčiji olajša plačevanje reparacij in da se Rusiji go-podarsko pomaga. Anglija pa hoče Francijo ščititi na ta način, da se z njo sporazume glede smernic bodoče politike, zlasti na vzhodu. — Vse lepo, če bi bile te besede tudi iskrene.

V Franciji razpravljajo med političnim svetom kakor tudi v časopisju o vprašanju, da bi se antantne države med seboj črtale dolgove. V tem slučaju obljublja Francija, da bi olajšala Nemčiji odplačevanje reparacij.

V italijanskem parlamentu so stavili socialisti predlog, da bi se socializirala zemlja. To akcijo bi vodili posebni agrarni sveti. Potem bi se osnovala kmetске kooperativne zadruge, ki bi obdelovale zemljo, izvzemši malo posest, ki bi se obdelovala potom rodbinskega obrata. Nemški kapitalist Stinnes namerava zopet odpotovati v London.

V češki industriji je opaziti resno krizo, ker zlasti strojna in kovinska industrija nimata dovolj odjemalcev. — Na ostravsko-karvinskem ozemlju je zopet izbruhnila stavka, ker so podjetniki odklonili zahtevo po desetodstotnem dodatku za gospodinjstvo.

Ljudsko glasovanje v Šopronju je izpadlo, kakor je bilo pričakovati, v prid Madžarom, za katere se je izjavila velika večina prebivalstva.

Romunija je dobila novo vladu, katero je sestavil dosednji min. predsednik.

Albanija, ki ni nikoli brez komedij, je doživela zadnje dni zopet eno. Neki Hasan Priština, bivši avstrijski agent, se je vrnil v spremstvu sumljivih ljudi v Tirano in se polastil oblasti. Razjarjeno ljudstvo pa ga je kmalu pognalo. Vmes ima svoje parklje Italija.

Vlada v Beogradu doslej še ni sestavljena, dasi prinašajo listi že imena novih ministrov. Zadnji trenotek so posegli vmes muslimani, ki zahtevajo zase še nekaj korit. Ako pojde po sreči, bo danes kabinet imenovan.

Finančni osek narodne skupščine razpravlja o znižanju uradništva. Ko meče vlada za vojaštvo milijone v nič, se trudi prihraniti pri uradništvu, za katere je škoda vsakega stotaka. Novo breme za državni proračun je imenitna nova uredba, s katero se uvajajo državni podtajniki, ki bodo vršili kontrolo nad ministri. Demokratski ministri bodo imeli radikalske, a demokratske kontrolorje. Plačani bodo seveda vsi prav dobro, ker zanje ni škoda denarja kakor za delavnega človeka!

Zagrebski novi občinski svet bo imel prvo sejo dne 22. t. m.

Prošli teden so se vršila med slovensko socialno demokratsko stranko ter med Lapčevičevo in Koračevu skupino pogajanja v svrhu združitve. Dne 18. t. m. je bil dosežen sporazum in se združijo vse tri skupine v „Socialistično stranko Jugoslavije“.

Po svetu.

Noblova mirovna nagrada je bila podeljena švedskemu sodrugu Brantingu. Dalje jo je dobil tajnik Mednarodne zveze Lange.

Podružnica ruske državne banke v Berlinu. V Berlinu bo osnovala ruska državna banka svojo podružnico.

Prodaja časopisja v Rusiji. Od 15. t. m. dalje se smejo vsled sklepa sveta ljudskih komisarjev oddajati časopisi le proti plačilu. Časopise plačati morajo ne samo privatne osebe, ampak tudi državne institucije brez izjeme. Od delavcev se bo zahtevalo nižje plačilo. Delavski klubi in druge ljudske prosvetne organizacije bodo dobivale časopise na račun ljudskega komisarijata za prosveto.

Sporazum angleške vlade z Irco. Dolgo je trajal boj irskega naroda za svobščino proti angleški vladi. Ti boji so bili včasih tudi zelo krvavi. Sedaj je pa slednjič vendar enkrat prišlo do sporazuma Ircev z angleško vlado. Najvažnejša določba dogovora je, da je bila Irska povzdignjena na dominij britanske države. Irska bo odslej imela vse pravice in odgovornosti, ki pripadajo celokupni državi. Irska dobi pravico vzdržavati svojo armado in mornarico.

Stavka. Delavci vseh siegenskih rudnikov v Nemčiji so nastopili stavko. Število stavka-jočih znaša 6000.

Nemčija plačuje težko. Nemška vlada je sporočila reparacijski komisiji, da more dne 15. januarja 1922 zapadlo svoto v znesku pet milijonov zlatih mark plačati le deloma in da prosi, da se ji za ostali del podaljša rok.

Sporazum zaradi Tihega morja. Dne 9. t. m. je sprejel Viviani Briandovo noto, v kateri pristaja Francija na sporazum štirih velesil glede Tihega morja.

Na Kreti je izbruhnil oborožen upor. Grškim vladnim četam slaba prede.

Atentat na novega japonskega ministrskega predsednika je bil izvršen v Tokiju. Predsednik ni bil kakor njegov prednik ubit. Japonska buržoazija žanje svojo setev.

Italijanski proračun. Zbornica se je v tajni seji, ki se je vršila 14. t. m., dovolila celokupni proračun s 521 glasovi zoper 75 glasov ter se nato odgodila na 22. t. m.

Razpust fašistovskih tolp v Italiji. Italijanska vlada je pristala na pritisk socialistov in klerikalcev na to, da se razorože vse fašistovske tolpe v Italiji.

Dunaj postane s 1. januarjem 1922 samostojna dežela v avstrijski zvezi. Spodnja Avstrija pa tudi. Kakšne posledice bo to imelo za Dunaj, ki se ga hoče dežela iznebiti, bomo videli. Mnenja pa smo, da ta delitev gospodarsko-politične ni najboljša, zlasti ne za Dunaj.

Socialno zavarovanje v Avstriji. Avstrijska vlada predloži še pred božičem narodni skupščini načrt zakona o socialnem zavarovanju za starost, invalide, vdove in sirote. Zavarovanje sega 20 let nazaj in mu pripade okolo 1,200.000 zavarovanja potrebnih oseb.

Največji svetilnik na svetu. Francoska vlada namerava postaviti svetilnik za zračno plovbo, ki naj bo največji na svetu. Stal bo na okrog 500 m visokem vrhu Mt. Afrique nekako 12 km od Dijona. Njegova luč bo z močjo enega milijona sveč svetila skozi 8 leč 320 km daleč. Svetilnik je namenjen za zračni promet Pariza z jugom. — Francozi grade tudi blizu Le Bourgeta letališče, ki bo menda največje v Evropi.

Proces proti nemškim Kappovcem se je pričel na Lipskem. Med drugim je obtožen tudi bivši notranji minister Jagow, ki je izvrševal ta posel za časa Kappovega monarhističnega puča.

Prevrat v Albaniji. Po došlih vesteh je izvršen v Tirani prevrat. Odstranjena je tudi dosedanja vlada. Na čelo nove vlade je stopil vodja prevratnikov Atemberg.

V naslednjem je očitano na kratko, kako je potekala cela zadeva in kako so nastali neredi ter zmešnjava, ki se širi na vse strani iz Tirane. Pred nekoliko dnevi se je vrnil iz Italije v Tirano Hasan Priština, znani bivši anstrijski agent princa Wieda. Hasan Priština je pripeljal s seboj gotovo število oseb, ki jih je zbral v Avstriji in Italiji in s katerimi v družbi je organiziral tolpo, potem katere je došel do oblasti. To je izzvalo tako veliko ogorčenje med ljudstvom, da je primoralo z orožjem v roki Hasana Prištino in njegove tovariše, da so se morali odstraniti. Glasilo nacionalistov „Vreme“ napada ostro Italijo ter njene agente radi vmeševanja v notranje zadeve Albanije. Albanski narod je sedaj enodušno proti politiki teh tujih agentov ter je zelo ogorčen radi poslednjih dogodkov.

Tedenske vesti.

Smrtna nesreča. Gospod Franc Vergelj, železniški uradnik na Jesenicah, je v nedeljo dne 11. t. m. v gorovju pri Martulku padel v propad. Razbil si je črepinjo in polomil roke ter obležal mrtev. Pripeljali so ga v Kranjsko goro, kjer so ga dne 13. decembra ob 11. uri pokopali. Pokojnik je bil sin sodruga Alojzija

Vergelja, železničarja v Spodnji Šiški. Prizadeti rodbini iskreno sožalje!

Konec občinskih sodišč. Pod tem naslovom piše „Kmetijski list“ št. 50 z dne 15. t. m. (glasilo SKS) med drugim, da so bila ta sodišča „za odiranje kmetov“. Vsaj občinsko sodišče v Ljubljani se še nikoli ni postavilo na ta stališče. To upamo tudi drugod. Ta sodišča so bila zato, da preprečijo nakupičenje blaga pri prekupčevalcih, katerega iz dobičkaželjnosti istih ni bilo na trgu in sicer blago, ki so ga potrebovali vsi sloji in po največ tudi kmet sam. Prosimo, da nam SKS to odiranje kmetov dokaže, potem pa bomo naprej govorili.

Statistika je tu. Kdaj pa pomoč? Oddelek za zaščito dece in mladeži pri min. za soc. pol. je dobil številni pregled dece, ki potrebuje pomoči. Po starosti je take dece do dveh let 9994, od 2 do 7 let 31.240, od 7 do 12 let 46.351 in od 12 do 17 let 21.811. V tem številu ni zapopadana deca iz Hrvaške, Slavonije in Medjimurja, ki je bila na tem ozemlju razdeljena za prehrano iz Bosne in Hercegovine še v času Avstrije. Število teh znaša okoli 7000.

Prva seja delavske zbornice bo sklicana najbrže prve dni meseca junarja, ker ni za to nedeljo več mogoče sklicati, potem so pa prazniki.

Jugoslovanska armada. Iz proračunskega načrta za leto 1922 je razvidno, da šteje naša vojska 6399 aktivnih oficirjev, za katerih plače je potrebno 23.976.077 din. Za vojaške uradnike pa je potrebno 1.224.079 din. Število orožništva znaša okoli 20.000. — Lep militarizem!

Nemčija mora plačati. Reparacijska komisija je soglasno določila odgovor nemški vladi. Glede obrokov, ki jih mora Nemčija plačati dne 15. januarja in 15. februarja, je komisija izjavila, da vzdržuje svoj zadnji odgovor. Nemčija more in mora plačati.

Ženska volilna pravica. Za občinske volitve na Primorskem imajo volilno pravico tudi vdove in ločene žene, ki plačujejo direktni davek. Voliti pa ne morejo same, ampak po najbližnjem moškem sorodniku.

Ukrajinsko vprašanje. Na pritisk francoske vlade se bo vprašanje Ukrajincev v Poljske (predvsem teritorij vzhodne Galicije) rešilo s priznanjem njih avtonomije.

Protiverižniški zakon pripravljajo v Nemčiji. Po njem se bodo strogo kaznovali vsi prodajalci, ki bi samovoljno višali cene blagu. Da se bo ta zakon tudi striktno izvajal, za to jamči delavstvo, kateremu verižništvo najbolj po robu hodi. In v Nemčiji ima delavstvo moč. Pri nas pa igrajo ulogo nemškega delavstva gospodje okoli vlade. In ti nimajo ravno preveč striktnega značaja.

Gospodarstvo.

Livarno črk namerava osnovati v Zagrebu neka banka v zvezi z neko tvrdko iz Leipziga.

Tvornico lesene volne je osnoval lesni veletržec Hermann Steiner v Osijeku.

Trgovinske pogodbe med Italijo in Jugoslavijo. Po poročilih iz Rima odpotuje prihodnje dni v Beograd Luciolli, z dodeljenimi mu eksperti za obnove trgovskih pogajanj z Jugoslavijo.

Cirkulacija bankovcev v Avstriji znaša po izkazu 30. novembra t. l. 120.6 milijarde avstrijskih kron.

Nemške lokomotive za Rusijo. „Frankfurter Ztg.“ poroča, da je ruska vlada v Nemčiji naročila v celem 700 lokomotiv.

Avstrija in Rusija. Avstrija ima svoj gospodarski dogovor z Rusijo, kar dokazuje, da politična vprašanja ne morejo ovirati vzpostavljenja gospodarskih odnosov.

Igra ruske valute. V sovjetski Rusiji so se poštne pristojbine podvojile. Za en list, ki ga pošta dostavi, je treba plačati 2000 rubljev.

Pogodba med Nemčijo in Jugoslavijo. „Times“ javlja, da je med Nemčijo in Jugoslavijo podpisana trgovska pogodba. Pogodba stopi v veljavo takoj, ko jo ratificirata oba parlamenta.

Ena milijarda za Rusijo. Zastopniku sovjetskega finančnega komisariata Lešavi se je v Nemčiji posrečilo, da se je z raznimi bančnimi skupinami pogodil za eno milijardo mark posojila. Nemška vlada to akcijo sovjetske vlade podpira.

Minister Pucelj hiti izvažati. S sklepom ministrskega sveta in v smislu zakona o izvozu

se je na predlog ministra za poljedelstvo in vode razen prej odobrenega izveza odobril nov kontingent 40.000 ovnov in 11.000 ovac.

Antiseptično, čisteče, osvežujoče, oživilujoče in krepujoče deluje lekarnarja Fellerja prijetno dišeči „Elsafuid“, mnogo močnejši in boljši kakor francosko žganje za drgnjenje rok, nog, hrbta in celega telesa, kakor tudi kot kosmetikum za negovanje kože, las in ust, skozi 25 let priljubljen. 3 dvojnate steklenice ali 1 specialna steklenica z zamotom in poštnino za 48 K pošilja: Eugen V. Feller, Stubica donja, Elsatrg 358, Hrvaško. de.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot.
Oblastem je odgovoren Andrej Svetek.
Tiska: Tiskarna J. Pavliček v Kočevju.

Ne plačujte kapitalističnega tiska! Jutro, Jugoslavija, Slov. Narod, Slovenec, Novi čas, vse to so dnevniki nasprotnikov delavnega ljudstva. Naš dnevnik je

„NAPREJ“

Vsak proletarec, ki ga nima v svoji hiši, greši. Dolžnost vsakega sodruha je čitati in razširjati naš tisk. Čitaj in misli!

Če kdo ne more žrtvovati za „Naprej“ mesečno 7 dinarjev, naj si ga naročita dva sodruga skupaj! Mali časopisi so zelo važni. Toda kdor hoče biti o vsem poučen, mora čitati DNEVNIK!

Čitate naše brošure!

„Pot k socializmu“

Spisal Dr. Oton Bauer. • Prevel F. Uratnik.
Cena samo 2 K.

Naroča se pri „Centralnem tajništvu JSDS v Ljubljani, poštni predal 168“.

Splošno kreditno društvo

v Ljubljani, registrirana zadruga z omejeno zavezo sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši, podgane, stenice, ščurki

in vsa golazen mora poginiti, ako porablja moja najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva n. pr.: proti poljskim mišim K 16—, za podgane in miši K 20—; za ščurke, a posebno močna vrsta stane K 26—; posebno močna tinktura za stenice K 15—; uničevalec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 10— in 20—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10; prašek proti mrčesom K 10— in 20—, proti ušem pri ljudeh K 10—; mazilo za uši pri živini K 10—; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničevalec rastlin) K 10—.

Pošilja po povzetju Zavod za eksport

M. Jünker, Zagreb 45, Petrinjska ul. 3.

COSULICH-LINE

= TRST — AMERIKA =

New-York — Buenos-Aires —
Rio di Janeiro — Santos
Montevideo

Brezplačna pojasnila in prodaja vozniških listov za potnike za Slovenijo edinole pri:

SIMON KMETEC, Ljubljana
Kolodvorska ulica 26.

Konzumno društvo za Slovenijo

Poštni predal št. 13.
Telefon inter. št. 178.

Ljubljana

Poštni čekovni urad št. 10.532.
Brzjav. nasl.: Kodes Ljubljana.

HRANILNI ODDELEK

sprejema **hranilne vloge** in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po
4 1/2 % večje vloge proti **5 %** polletni odpovedi po

Hranilne vloge sprejemajo osebno ali po položnicah: Centrala v Ljubljani ali pa podružnice, 6 v Ljubljani, dalje Kamn. k., Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Sava, Kor. Bela, Jesenice, Mojstrana, Kr. gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Črna I, Črna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes nad 3 milijone kron.

Član društva postane lahko vsak. — Pristopa se lahko v vseh gori imenovanih podružnicah.

Pristopnina 10 K. Delež 200 K.

Nakupovalna zadruga

r. z. z. o. z.

v Ljubljani.

Telefon interurb. 13.213.365.

Deželni pridelki, žito, mlevski izdelki vseh vrst. — Kolonijalno, špecerijsko blago, spirituose, mast, slanina, mesni izdelki. . . .

Uvoz

Izvoz

„Brzjavni naslov Nakupovalna Ljubljana“.

Čekovni račun št. 10.473.